

Komunikat prasowy

Luksemburg, 9 lipca 2020 r.

Działania UE w niewielkim stopniu zapobiegły spadkowi liczebności dzikich owadów zapylających – stwierdzili unijni kontrolerzy

Przyjęte przez UE środki nie zapewniły ochrony populacji dzikich owadów zapylających – wynika z nowego sprawozdania opublikowanego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. była w dużej mierze nieskuteczna, jeśli chodzi o powstrzymanie spadku ich liczebności. Ponadto w kluczowych strategiach unijnych, w tym we wspólnej polityce rolnej, nie uwzględniono szczegółowych wymogów w zakresie ochrony dzikich owadów zapylających. Kontrolerzy Trybunału ustalili również, że unijne przepisy dotyczące pestycydów są jedną z głównych przyczyn zanikania tej populacji.

Owady zapylające – takie jak pszczoły, osy, owady bzygowate, motyle, ćmy i chrząszcze – istotnie przyczyniają się do zwiększenia ilości i poprawy jakości żywności. W minionych dziesięcioleciach zmniejszyła się jednak zarówno liczebność, jak i różnorodność gatunków dzikich owadów zapylających w UE, w dużej mierze z powodu intensywnej działalności rolniczej i stosowania pestycydów. W reakcji na ten postępujący proces Komisja Europejska stworzyła ramy działania, które w dużej mierze opierały się na inicjatywie Komisji na rzecz owadów zapylających z 2018 r. oraz strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. Ponadto w ramach obowiązujących unijnych strategii politycznych i przepisów wprowadziła ona środki, które mogą oddziaływać na dzikie owady zapylające. Kontrolerzy ocenili, na ile powyższe działania były skuteczne.

– Owady zapylające odgrywają kluczową rolę w rozmnażaniu roślin i w świadczeniu usług ekosystemowych. Spadek liczebności tych owadów stanowi duże zagrożenie dla środowiska naturalnego, rolnictwa i dostaw żywności dobrej jakości – **podkreślił Samo Jereb, członek**

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za to sprawozdanie. – Inicjatywy unijne podjęte do tej pory z myślą o ochronie populacji dzikich owadów zapylających nie były niestety wystarczająco skuteczne i nie zaowocowały poprawą sytuacji.

Kontrolerzy stwierdzili, że szczegółowe ramy ustanowione przez UE nie przyczyniają się istotnie do ochrony populacji dzikich owadów zapylających. Wprawdzie w unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. nie przewidziano żadnego pojedynczego działania, które byłoby ukierunkowane konkretnie na odwrócenie tendencji spadkowej liczebności dzikich owadów zapylających, lecz realizacja czterech z celów strategii może pośrednio przynieść korzyści tym owadom. Tymczasem w przeglądzie śródkresowym przeprowadzonym przez samą Komisję stwierdzono, że w przypadku trzech z tych celów osiągnięto niewystarczające postępy lub nie osiągnięto ich wcale. W przeglądzie tym wskazano w szczególności zapylenie jako jeden z najbardziej zdegradowanych elementów ekosystemów w UE. Kontrolerzy zauważyli też, że inicjatywa na rzecz owadów zapylających nie doprowadziła do istotnych zmian w kluczowych strategiach.

Kontrolerzy Trybunału ustalili również, że w innych strategiach unijnych na rzecz różnorodności biologicznej nie uwzględniono szczegółowych wymogów w zakresie ochrony dzikich owadów zapylających. Komisja nie skorzystała z żadnego z działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej dostępnych w ramach z programów, w tym w odniesieniu do dyrektywy siedliskowej, obszarów Natura 2000 i programu LIFE. Jeśli chodzi natomiast o WPR, kontrolerzy uznali, że polityka ta stanowi raczej część problemu, a nie rozwiązania. Wymogi w zakresie zazieleniania i zasady wzajemnej zgodności obowiązujące w ramach WPR nie były dotychczas skuteczne, jeśli chodzi o powstrzymanie spadku różnorodności biologicznej na użytkach rolnych. Kwestii tej Trybunał poświęcił niedawno opublikowane [sprawozdanie](#).

Kontrolerzy Trybunału zwrócili wreszcie uwagę, że obowiązujące przepisy unijne dotyczące pestycydów nie były w stanie zapewnić odpowiedniej ochrony populacji dzikich owadów zapylających. Przepisy te obejmują zabezpieczenia mające na celu ochronę pszczół miodnych, lecz oceny ryzyka wciąż opierają się na wytycznych, które nie są aktualne i zostały niewystarczająco dostosowane do bieżących wymogów prawnych i najbardziej aktualnej wiedzy naukowej. W związku z tym kontrolerzy podkreślają fakt, że unijne ramy pozwalają państwom członkowskim dopuszczać stosowanie pestycydów, które – jak się uważa – odpowiadają za masowe wymieranie pszczół miodnych. Przykładowo w okresie od 2013 do 2019 r. wydano 206 zezwoleń nadzwyczajnych na stosowanie trzech neonikotynoidów (klotianidyna, tiametoksam i imidachlopryd), choć możliwości stosowania tych substancji zostały ograniczone w 2013 r., a od 2018 r. obowiązuje ścisły zakaz stosowania tych środków na zewnątrz. W innym [sprawozdaniu](#) opublikowanym w tym roku kontrolerzy Trybunału stwierdzili, że działania w ramach integrowanej ochrony roślin mogą przyczynić się do ograniczenia stosowania środków neonikotynoidowych, lecz UE poczyniła do tej pory niewielkie postępy, jeśli chodzi o egzekwowanie polityki w tym obszarze.

W nadchodzących dziesięcioleciach „Zielony Ład” stanie się kluczowym elementem unijnej polityki. W tym kontekście kontrolerzy Trybunału zalecają Komisji, by:

- oceniła potrzeby w zakresie konkretnych działań na rzecz dzikich owadów zapylających, jakie należy uwzględnić w planie działań na 2021 r. w ramach strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2030 r.;
- zapewniła lepszą integrację działań mających na celu ochronę dzikich owadów zapylających w ramach instrumentów polityki UE dotyczących ochrony różnorodności biologicznej i rolnictwa;

- poprawiła stan ochrony dzikich owadów zapylających w ramach procesu oceny ryzyka dotyczącego pestycydów.

Informacje dla redaktorów

Sprawozdanie specjalne nr 15/2020 pt. „Ochrona dzikich owadów zapylających w UE – inicjatywy Komisji nie zaowocowały poprawą sytuacji” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE.

Niniejsza kontrola stanowi uzupełnienie wcześniej opublikowanych sprawozdań specjalnych Trybunału dotyczących [różnorodności biologicznej na użytkach rolnych](#), [stosowania pestycydów](#) i [sieci Natura 2000](#).

Trybunał przedstawia swoje sprawozdania specjalne Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE, a także innym zainteresowanym stronom, w tym parlamentom narodowym, podmiotom związanym z danym sektorem i przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego. Zdecydowana większość zaleceń formułowanych w tych sprawozdaniach jest wprowadzana w życie.

Informacje na temat środków wdrożonych przez Europejski Trybunał Obrachunkowy w reakcji na pandemię COVID-19 można znaleźć [tutaj](#).

Kontakt dla dziennikarzy zainteresowanych tym sprawozdaniem

Vincent Bourgeais – E-mail: vincent.bourgeais@eca.europa.eu

Tel. (+352) 4398 47502 / Tel. kom. (+352) 691 551 502